

Smaa Meddelelser.

Velgjørenheden i Kjøbenhavn. Den i Slutningen af forrige Aar udgivne 2den Del af Tabelværk til Kjøbenhavns Statistik behandler den private Velgjørenhed i Kjøbenhavn, som er kommen til Samfundets Kundskab, idet den har givet sig Udtryk gennem Legater, Stiftelser, Velgjørenhedsselskaber eller paa lignende Maade er kommen frem for Almenheden. Det er første Gang, at et saadant Arbejde er blevet udført, og da der tilmed manglede næsten alt forberedende Materiale, er det selvfølgelig, at det har været forbundet med store Vanskeligheder. Takket være den Imødekommenhed, der er bleven vist Tabelværkets Udgivere, tør det dog antages, at de Ufuldstændigheder og Mangler, Værket uundgaaeligen maa lide af, ere uden Indflydelse paa Arbejdet som Helhed.

Da Velgjørenheden ofte ingen Forskjel gjør paa, om de ydede Gaver og Tilskud gaa til Kjøbenhavn eller til det øvrige Land, og da omvendt til Bidrag fra det øvrige Land tilflyde Kjøbenhavn, er der i Værket fulgt den Hovedregel at optage alle saadanne Velgjørenhedsinstitutioner, der have deres Hovedsæde i Kjøbenhavn, og som virke for Kjøbenhavn alene eller for dette i Forening med det øvrige Land.

Spørger man nu om, hvilken samlet Sum der i 1876 kan antages at have staaet til Raadighed til Anvendelse i de i Tabelværket omhandlede velgjørende Øjemed, og reducerer man Summerne for de enkelte Velgjørenhedsafdelinger paa den Maade, der er nødvendig, naar intel Beløb skal regnes dobbelt, — ligger Svaret paa dette Spørgsmaal i nedenstaaende Tal:

1. De kbhvske Legater beløbe sig til 24198887 Kr.; naar Renten heraf for 1876 anslaaes til 4 pCt., bliver denne

967956 Kr.

Overføres . . . 967956 Kr.

Smaa Meddelelser.

Velgjørenheden i Kjøbenhavn. Den i Slutningen af forrige Aar udgivne 2den Del af Tabelværk til Kjøbenhavns Statistik behandler den private Velgjørenhed i Kjøbenhavn, som er kommen til Samfundets Kundskab, idet den har givet sig Udtryk gennem Legater, Stiftelser, Velgjørenhedsselskaber eller paa lignende Maade er kommen frem for Almenheden. Det er første Gang, at et saadant Arbejde er blevet udført, og da der tilmed manglede næsten alt forberedende Materiale, er det selvfølgelig, at det har været forbundet med store Vanskeligheder. Takket være den Imødekommenhed, der er bleven vist Tabelværkets Udgivere, tør det dog antages, at de Ufuldstændigheder og Mangler, Værket uundgaaeligen maa lide af, ere uden Indflydelse paa Arbejdet som Helhed.

Da Velgjørenheden ofte ingen Forskjel gjør paa, om de ydede Gaver og Tilskud gaa til Kjøbenhavn eller til det øvrige Land, og da omvendt til Bidrag fra det øvrige Land tilflyde Kjøbenhavn, er der i Værket fulgt den Hovedregel at optage alle saadanne Velgjørenhedsinstitutioner, der have deres Hovedsæde i Kjøbenhavn, og som virke for Kjøbenhavn alene eller for dette i Forening med det øvrige Land.

Spørger man nu om, hvilken samlet Sum der i 1876 kan antages at have staaet til Raadighed til Anvendelse i de i Tabelværket omhandlede velgjørende Øjemed, og reducerer man Summerne for de enkelte Velgjørenhedsafdelinger paa den Maade, der er nødvendig, naar intel Beløb skal regnes dobbelt, — ligger Svaret paa dette Spørgsmaal i nedenstaaende Tal:

1. De kbhvske Legater beløbe sig til 24198887 Kr.; naar Renten heraf for 1876 anslaaes til 4 pCt., bliver denne

967956 Kr.

Overføres . . . 967956 Kr.

	Overført . . .	967956 Kr.
2.	De af de kbhvske velgj. Fideikommisser i 1876 i velgj. Øjemed for kbhvn. alene og for kbhvn. i Forening med det øvrige Land udgivne Beløb, med Fradrag af de Summer, der ere udbetalte som Renter af de til Fideikommisserne knyttede Legater og med Fradrag af de til de velgj. Foreninger udbetalte Beløb, udgjøre	115379 —
3.	De kbhvske Kirkers, Hospitalers og Arbejdsanstalters Masseformue (exkl. Bygningerne) udgjøre med Fradrag af de til dem knyttede Legater 3768000 Kr. Naar Renten heraf for 1876 anslaaes til 4 pCt., bliver denne . . .	150720 —
4.	De kbhvske milde Stiftelsers Formue (inkl. Bygningerne) udgjør med Fradrag af Legater 7393337 Kr. Naar Renten heraf for 1876 anslaaes til 4 pCt., bliver denne	295732 —
5.	De kbhvske velgjørende Foreningers Formue udgjør med Fradrag af Legater og af de Foreningerne tilhørende milde Stiftelser 3320461 Kr. Naar Renten heraf for 1876 anslaaes til 4 pCt., bliver denne	132820 —
6.	De kbhvske velgjørende Foreningers Indtægter med Fradrag af Renteindtægten, udgjorde 1876	658928 —
7.	De kbhvske offentlige Subskriptioner indbragte i 1876	314164 —
8.	De kbhvske Syge- og Begravelseskasser have i 1876 modtaget som «Gaver»	2459 —
	Tilsammen . . .	2638158 Kr.

Til bedre Forstaaelse af dette Summatal, 2638158 Kr., anføres, at samtlige det københavnske Fattigvæsens Udgifter, naar fritliggende Syges Kur i Kommunens Sygehuse og Sindsygeanstalt medregnes, i Aaret 1876 androg 1081445 Kr.

De kjøbenhavnske Legater. Ifølge ovenomtalte Tabelværk beløb Totalsummen af de Legater, hvis Bestyrelser have Sæde i Kjøbenhavn ult. 1876 sig til c. 24 Mill. Kr. 72,3 pCt. af de samlede Legatkapitaler falde paa «Legater i velgjørende Øjemed», 1,4 pCt. paa «Legater til Understøttelse for og Opmuntring af Handel, Haandværk, Industri og Skibsfart samt forskjellige Præmielegater», 24,7 pCt. paa «Legater i kunstneriske og videnskabelige Øjemed, derunder Legater for Studerende og Skolelegater», og endelig 1,6 pCt. paa «Legater i kirkelige Øjemed». — Under Magistratens Bestyrelse er der henlagt Legater, hvis Kapitaler + kapitaliseret Rente udgjøre c. 5 Mill. Kr.; under Borgerrepræsentationen henligger Legater, hvor Kapital + kapitaliseret Rente udgjør c. 2,8 Mill. Kr.; under Mosaisk Trossamfunds Bestyrelse hører Legater med en samlet Kapitalmasse af 2,2 Mill. Kr.; Legaterne under Universitetet have en Kapitalmasse paa lidt over 2 Mill. Kr. — De ældste af de bestaaende Legater ses at være helligede videnskabelige Øjemed. Her finde vi saaledes det Friiseske Stipendium af 1584, Fincks Stipendium af 1619, Stipendium decollatæ virginis af 1623, de Winstrup-Resen'ske Rejsestipendier af 1613 o. fl. A., Rosenkrantz Rejsestipendium af 1622 (alle for Studenter) m. fl. Ældst blandt Legater for trængende Personer i Almindelighed er Brockmans Legat af 1635. — Gjennemsnitsstørrelsen for de 1387 Legater, der findes nævnte, er c. 17500 Kr. Med en Kapital paa over $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. finde vi: Josefs Hambros Legat (597000 Kr.), S. A. Eibeschütz Legat (562000 Kr., foruden forskellige Legater af Samme paa 2 à 300000 Kr.), Smiths Stipendium (532855 Kr.) og Lars Wilders Legatum til Almindeligt Hospital (532076 Kr.)

Milde Stiftelser. Heraf fandtes der ifølge Tabelværket til Kbhvns. Statistik ult. 1876 ialt 56 med en samlet Formue af 9704514 Kr. Fradrages herfra Legater og Stiftelser, der som Dele af Legater indgaa under Legatstatistiken, bliver den resterende Sum 7393337 Kr. stor. — Af Stiftelser, der ere oprettede til Fordel for Personer af bestemte Næringsveje eller Samfundsklasser, er det overvejende Tal stiftede for: 1) Haandværkerstanden, som for aldrende og trængende Mestre og Svende

besidder 13 Stiftelser; disse have 319 Friboliger, 139 Boliger for modereret og 18 for fuld Betaling, og ere for Størstedelen oprettede af Haandværkerkorporationerne i de sidste to Decennier, efter Ophævelsen af Lavene og dermed af den tvungne gjensidige Understøttelse; — 2) Sømandsklassen, der har 4 Stiftelser med 104 Friboliger, 140 Boliger for modereret Betaling; — 3) Studerende, for hvilke der er oprettet 4 Stiftelser med 148 Friboliger. — Af Stiftelserne (26) for trængende Personer i Almindelighed er Størstedelen oprettet af Privatpersoner og omtrent Halvdelen udelukkende bestemt for gamle og trængende Personer af Kvindekjønnen. — De tre ældste kbhvske milde Stiftelser ere: Vartov Hospital af 1530, Povl Fechtels Hospital eller de Hamborger Sjøleboder af 1570 og Valkendorffs Kollegium af 1595. Fra det sytende Aarhundrede datere de tre Studenterboliger: Regensen af 1623, Borchs Kollegium af 1689 og Elers Kollegium af 1691 samt Abel Cathrines Stiftelse af 1675. Fra det attende Aarhundrede ere 5, Resten fra indeværende. Det største Antal Friboliger findes i Vartov, nemlig 432; derefter kommer Alderstrøt med 123. Ogsaa med Hensyn til Aktivmassen staar Vartov langt, langt forud for alle andre kjøbenhavnske milde Stiftelser (nemlig en Aktivmasse paa c. 1200000 Kr. foruden Legater til et Beløb af 325000 Kr.)
